

Riskienhallinta ja sisäinen tarkastus 2022

Oriveden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Oriveden kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet (20.10.2014 § 61). Elämänlaatupalveluiden tulee antaa selonteko merkittävistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Koska tulosalueen sisällä eri työtehtävät poikkeavat toisistaan, on kullakin tulosityksiköllä tehty kuhunkin työyhteisöön ja työpaikkaan sovellettu kartoitus strategisten riskien, taloudellisten ja toiminnallisten riskien sekä vahinkoriskien osalta. Lisäksi merkittävimpien riskien hallintaan on yksiköillä toimenpidesuunnitelmat. Merkittävin yhteinen riskitekijä elämänlaatupalveluiden sisällä on työvoiman väheneminen ja sen aiheuttamat tilanteet tai pysyvät muutokset palvelujen tarjoamisessa.

Kansalaisopisto ja kulttuuripalvelut

Vahinkoriskit:

Tapahtumia ja tilaisuuksia on peruttu, siirretty tai uudelleen järjestelty huomioiden voimassa olevat koronarajoitukset. Turvallisuuden toteutumiseen on kiinnitetty erityistä huomiota sekä tiedottamista henkilökunnalle ja kurssilaisille lisätty.

Toiminnalliset riskit:

Vuoden aikana on toteutettu kehityskeskustelut ja tiimi-kokouksia on ollut tarpeen mukaan, noin kerran kuukaudessa. Koronavirusepidemia on aiheuttanut uuden oppimisen painetta sekä merkittävästi lisätöitä. Tilanne on kuormittanut koko henkilöstöä. Kiireisistä ja kuormittavista ajanjaksoista on selvitty jakamalla töitä, priorisoimalla ja säilyttämällä avoin keskusteluyhteys. Yhteinen tyhy-aika on myös ollut oleellinen osa työssä jaksamista.

Työrauhaan liittyviä puutteita on edelleen toimistotilaratkaisussa. Vaihtoehtoja työtilojen uudelleen järjestämiseksi on pohdittu ja tiimin kesken on järjestetty arviointikeskusteluja. Toimenpiteitä ei ole ryhdytty tekemään, koska kaupungintalon remontin etenemiselle ja siihen liittyville järjestelyille ei ole vielä saatu ratkaisua.

Strategiset riskit:

Työntekijät kokevat tekevänsä tärkeää ja merkityksellistä työtä kuntalaisten elämänlaadun ylläpitämiseksi. Yhteistyö eri toimijoiden ja kaupungin palvelukeskusten kanssa on tärkeää resurssien mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseksi. Henkilöstön kouluttaminen ja sitouttaminen vaativat lisää huomiota (tuntiopettajat).

Taloudelliset riskit:

Kansalaisopiston tuntikehys uhkaa vähentyä, koska budjetti ei salli kustannusten nousua. Ainoa kohde säästöille, on käytännössä tuntimäärän vähentäminen, mikä puolestaan vaikuttaa suoraan valtionosuuksien alenemiseen. Tärkeää tässä tilanteessa olisi pyrkiä säilyttämään nykyinen tuntimäärä entisellä tasollaan. Muussa tapauksessa kurssimaksuihin kohdistuu korotuspaineita.

Kirjasto

Henkinen kuormittuminen - suuri riski. Kirjastossa on 5 vakituista työntekijää, joista yksi hoitaa myös Eräjärven sivukirjastoa. Vakituiset osa-aikaiset eivät terveydellisistä syistä kykene tekemään kaikkia tehtäviä, joten ne kasautuvat muille. Harjoittelijoita on vuoden aikana yleensä useita, heistä on apua etenkin hyllytyksessä, mutta samalla jatkuva perehdyttäminen ja työpöjien tarkastaminen kuormittavat.

Väkivallan uhka - mahdollinen riski. Väkivallan uhka on mahdollinen, vaikka tilanteita ei ole esiintynyt. Vartiointipalvelu koetaan hyväksi. Iltavuorossa on aina 2 työntekijää. Lauantaisin työskennellään pääosin yksin, vakituiset osa-aikaiset ovat kaksin. Kirjaston henkilökunta on miettinyt ja kirjannut ohjeet ja

toimintatavat uhkaavaan tilanteeseen sekä palohälytyksen varalle. Vartija käy kirjastossa arkipäivisin kerran päivässä. Loppuvuodesta 2020 kirjastoon saatiin tiskille hälytysnappi, jolla voidaan tilata vartija paikalle.

Fysikaalinen uhka - mahdollinen riski. Lämpötila ja ilmanvaihto ovat huonot. Kesällä lämpötila nousee asiakaspalvelutiskillä yli 30 asteen, viilennyksenä on vain heikkotehoinen pöytätuuletin. Lisäksi suurista lasi-ikkunoista aurinko pääsee paahtamaan vapaasti kirjastosaliin osan päivää. Kesäaikaan pidetäänkin asiakaspalveluvuorot mahdollisimman lyhyinä, lisäksi pidetään ylimääräisiä juoma- ja viilennystaukoja. Rakennuksessa ei ole tehty korjauksia. Työhuoneisiin ja asiakastilaan on hankittu jäähdyttimiä. Talvella etenkin työhuoneissa on kylmä.

Ergonomiset vaaratekijät - mahdollinen riski. Asiakaspalvelualue on uusittu 2014, ja tiski koostuu nyt erikorkuisista tasoista, lisäksi yhden osan korkeutta voi säädellä helposti. Vuonna 2020 hankittiin uudet satulatuolit, mutta työfysioterapeutin mukaan myös työhuoneiden toimistotuolit tulisi uusia, sillä ne ovat toimistokäyttöön sopimattomia (-> ei mahdollisuutta korkeuden ja selkänöjan asennon säätämiseen). Työhuoneissa ergonomia on huonompi, esimerkiksi satulatuolia käyttävälle kiinteä pöytä voi olla liian matala, jolloin jalat eivät mahdu pöydän alle -> joutuu olemaan etunojassa, jotta kädet ylettyvät tietokoneen näppäimistöille. Näistä työpaikalla on oma vastuu sekä ilmoitusvelvollisuus. 2020 on työfysioterapeutin opastamana tehty pieniä muutoksia, esimerkiksi näppäimistöjä on nostettu korkeammalle ja näyttöjen paikkaa ja korkeutta säädetty.

Kemialliset / biologiset riskitekijät - mahdollinen riski. Epätodennäköinen. Oma vastuu sekä ilmoitusvelvollisuus.

Tapaturmavaara - mahdollinen riski. Huolellisuus, ilmoitusvastuu.

Liikunta

Strategiset riskit: Tähän saakka palvelutaso on pysynyt ennallaan, jatkossa samojen palveluiden tuottaminen sekä lisääntyvien liikunta- ja harrastuspaikkojen ylläpito vähemmällä henkilömäärällä on haaste. Rekrytoinnissa haasteena on osaavan henkilökunnan löytäminen sekä kilpailukyky työmarkkinoilla, Oriveden palkkataso ei pidemmällä aikajaksolla valitettavasti ole alueellisesti kilpailukykyinen ja suuret kasvukeskukset vetävät henkilöresurssia puoleensa. Näkemyksen mukaan kunnan on mahdollista toimia ns portaana tulevaisuuteen lyhyiden määräaikaisuuksien osalta, mutta käytännössä tämä rasittaa henkilöstöä perehdytys/suunnittelu ja oman työn organisoinnin osalta.

Taloudelliset riskit: Käyttötalouden rajallisuus heikentää mahdollisuuksia järjestää toimintaa ja palkata sitoutuneita, osaavia työntekijöitä. Osa työpanoksesta korvataan tuntityöntekijöillä ja ostopalveluilla. Valtuustoaloitteen ja kaupunkistrategian mukaan palvelujen hintaa ja saavutettavuutta sekä osallistumiskynnystä on madallettu mm hintoja alentamalla, ryhmätoimintojen maksuttomuudella sekä lisäämällä ohjattuja ryhmiä. Kävijämäärät ovat nousseet mutta tuotto jää silti aiempaa alemmalle tasolle. Tulovajetta pyritään paikkaamaan erilaisilla avustuksilla sekä hankerahoituksella. Poikkeustilanne aiheuttaa merkittävän taloudellisen riskin, liikuntapalvelujen tilittäjät uimahalli sekä liikuntahalli aiheuttavat maksutuottojen katketessa merkittävän taloudellisen riskin.

Toiminnalliset riskit: Jatkuvana haasteena palveluiden tuottaminen pienillä henkilöstöresursseilla. Pienet henkilöstöresurssit kuormittavat nykyisiä työntekijöitä. Henkilöstön sairaustapauksissa palveluja ei voida välttämättä tuottaa ja sijaisten saatavuus vaikeaa ja taloudellisesti haastavaa. Poikkeustilanne aiheuttaa toimintaan merkittävän riskin, riskiä ja toiminnan katkeamista on ehkäisty ottamalla käyttöön digitaalisia palveluita sekä parantamalla ulkoliikuntamahdollisuuksia.

Vahinkoriskit: Noudatettu työkohteiden pätevyys- tai osaamisvaatimuksia esim. ensiapu, työturvallisuus ja koneiden käyttö. Sijaiset koulutetaan työn edellyttämiin vaatimuksiin. Pyritään välttämään vakituisten työntekijöiden ylikuormittamista ja käytetään asianmukaisia suojavarusteita.

Liikuntapaikanhoidon vanhentuneita työvälineitä on uusittu ja työpaikan rakenteellisia puutteita korjattu. Edelleen toiminta on sen luontoista, että vahinkoriskit ovat osa jokapäiväistä toimintaa: kaasu, tuli, myrkylliset aineet, moottorikäyttöiset työkalut koneet sekä laitteet, liukkaat olosuhteet sekä kylmä-kuumamärkä.

Nuoriso

Strategiset riskit: Nuorisopalveluilla lisätty henkilöstöä kolmeen, yksikössä ei ole lähiesimiestä, jonka vastuulla olisi työnjohdollinen toiminta. Esimiestyöt ovat liikuntapäällikön tehtävänä ja yksikkö jää käytännössä liian vähälle huomiolle. Sijaistaminen on ongelmallista esim. sairaus tai loma-aikana. Lisäresurssia nuorisotyöhön on saatu mm nuorisotyö koulussa hankkeen kautta sekä liikkuva opiskelu hankkeen kautta. Hanketyöt tosin ovat riippuvaisia rahoituksesta, ja lisäresurssi esim sijaisina on määräaikaista, jolloin vaihtuva henkilöstö myös kuormittaa vakinaista väkeä.

Taloudelliset riskit: Nuorisopalvelujen toimintakate on tällä hetkellä toimintaan sopiva, palvelu pystytään järjestämään ja oikeastaan taloudellinen riski on vähäinen. Mahdollinen toimitilojen vaurio voi aiheuttaa lisäkuluja ja sitä kautta taloudellista tarkastelutarvetta.

Toiminnalliset riskit: Työntekijän sairastuminen työaikana; miten järjestetty toiminta pystytään takaamaan. Varahenkilöjärjestelmää ei ole ja vaikutus nuorten hyvinvointiin tai häiriöihin on laaja sekä nopea. Viittaus myös kohtaan taloudelliset riskit: Toimitila ovat jo iäkkäät, tosin peruskorjattu - tämä aiheuttaa toiminnalle vähäisen riskin.

Poikkeustilanne aiheuttaa merkittävän toiminnallisen riskin, nuorisotyö on suurelta osin nuorten kohtaamista heille ominaisessa ympäristössä. Esim korona pandemian aiheuttamien sulkujen/etäopiskelun ja harrastustoiminnan rajoitusten vaikutukset ovat kauaskantoisia lasten ja nuorten kehityksessä.

Vahingolliset riskit: Järjestettyyn toimintaan liittyvät riskit; esim. nuorisotilatoiminta, retket, tapahtumat ja leirit. Kaikkiin toimintoihin tehty uudet turvallisuussuunnitelmat, koulutettu henkilökunta sekä ohjeistettu osallistujat ja vanhemmat. Kaupungilla on ohjattuun toimintaan liittyen vastuuvakuutus.

Väkivallan uhkaan on varauduttu hankkimalla iltaohjaajille hälytysnappi loppuvuodesta 2020, tiloissa on myös rajattu kulku ja poistumistiet sekä osittainen kameravalvonta.

Elämänlaatupalvelut kokonaisuutena

Merkittäväksi riskiksi koko tulosalueen toiminnalle on osoittautunut pandemia tyyppinen riskitekijä, joka pakottaa sulkemaan yksiköitä tai siirtymään rajoitettuun resurssiin. Riskiin on varauduttu sijaisjärjestelyin, ohjeistuksin sekä lisäämällä digitaalisia palveluita. Kuitenkin viimekädessä palvelutuotannon supistaminen on ainoa tehokas keino reagoida tällaiseen riskiin ja sen vaikutukset näkyvät kuntalaisten hyvinvoinnissa.